

98 straipsnis. Kompensacinio PVM tarifo taikymas

1. Ūkininkai, kuriems taikoma kompensacinio PVM tarifo schema, turi teisę gauti iš pirkėjų (klientų), kompensacinį priedą už:

1) žemės ūkio produkciją ir žemės ūkio paslaugas (pagal šio Įstatymo 1 priede nurodytą žemės ūkio paslaugų sąrašą), kai ji tiekama (jos teikiamos) apmokestinamiesiems asmenims, kurie nėra ūkininkai, kuriems Lietuvos Respublikoje taikoma kompensacinio PVM tarifo schema;

Komentaras

1. Ūkininkai kompensacinį 6 proc. priedą gali gauti už:

1.1. žemės ūkio produkciją. Žemės ūkio produkcija - tai tvenkinių ir kitų vidaus vandens žuvininkystės produktai, taip pat produkcija, gaunama vykdant veiklos rūšis, išvardytas Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus (EVRK 2 red.), patvirtinto Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DĮ-226 „Dėl Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus patvirtinimo“, A sekcijos 01.1, 01.2, 01.3, 01.4, 01.5 grupėse:

3.5.1. 01.1 grupė – vienmečių augalų auginimas;

3.5.2. 01.2 grupė – daugiamečių augalų auginimas;

3.5.3. 01.3 grupė – augalų dauginimas;

3.5.4. 01.4 grupė – gyvulininkystė;

3.5.5. 01.5 grupė – mišrusis žemės ūkis;

1.2. žemės ūkio paslaugas:

- lauko darbus, javų ir žolės pjovimą, kūlimą, ryšulių formavimą, rinkimą, derliaus nuėmimą, sėjimą ir sodinimą;

- žemės ūkio produktų pakavimą ir ruošimą pardavimui, pavyzdžiui, džiovinimą, valymą, smulkinimą, dezinfekavimą ir silosavimą;

- žemės ūkio produktų sandėliavimą;

- gyvulių priežiūrą, veisimą ir šėrimą;

- įrengimų, įprastai naudojamų žemės ūkio veikloje, nuomą žemės ūkio tikslams;

- piktžolių ir kenkėjų naikinimą, augalų ir dirvos barstymą ir purškimą;

- drėkinimo ir nusausinimo įrangos eksploatavimą.

2. Atkreipiamo dėmesį į tai, kad miškininkystės paslaugos (pvz., miško auginimas, ruošą ir pan.) nepriskiriamos žemės ūkio paslaugoms.

3. Ūkininkai kompensacinį 6 proc. PVM priedą gali gauti, kai žemės ūkio produkciją ir paslaugas tiekia (teikia) Lietuvos, kitų ES valstybių narių ir trečiųjų valstybių (Norvegijos, Šveicarijos ir pan.) apmokestinamiesiems asmenims, vykdantiems bet kokio pobūdžio ekonominę veiklą (PVM mokėtojams, ne PVM mokėtojams), kurie nėra ūkininkai ir kuriems Lietuvos Respublikoje nėra taikoma kompensacinio PVM tarifo schema.

2) žemės ūkio produkciją, kai ji tiekama į kitą valstybę narę PVM mokėtoju įregistruotam juridiniam asmeniui, kuris nėra apmokestinamasis asmuo.

Komentaras

1. Ūkininkai kompensacinį 6 proc. PVM priedą gali gauti, kai žemės ūkio produkciją tiekia į kitą ES valstybę narę PVM mokėtojais įregistruotiems juridiniams asmenims, kurie nėra apmokestinamieji asmenys (t. y., viešosioms, biudžetinėms įstaigoms ir pan.).

2. Kompensacinio priedo dydis apskaičiuojamas nuo pirkėjų (klientų) mokamo atlygio (išskyrus patį kompensacinį priedą) už ūkininkų tiekiamą žemės ūkio produkciją ir (arba) teikiamas žemės ūkio paslaugas taikant šio Įstatymo 100 straipsnyje nustatytą kompensacinį PVM tarifą.

Komentaras

1. Asmenys, įsiregistravę į Registrą, įgyja teisę už tiekiamą žemės ūkio produkciją ir (arba) teikiamas žemės ūkio paslaugas gauti 6 procentų kompensacinio dydžio priedą, kai žemės ūkio produkciją ir paslaugas tiekia (teikia) Lietuvos, kitų ES valstybių narių ir trečiųjų valstybių (Norvegijos, Šveicarijos ir pan.) apmokestinamiesiems asmenims, vykdančioms bet kokio pobūdžio ekonominę veiklą (PVM mokėtojams, ne PVM mokėtojams), kurie nėra ūkininkai ir kuriems Lietuvos Respublikoje nėra taikoma kompensacinio PVM tarifo schema. Kompensacinio priedo dydis apskaičiuojamas nuo pirkėjų (klientų) mokamo atlygio (išskyrus patį kompensacinį priedą) už ūkininkų tiekiamą žemės ūkio produkciją ir (arba) teikiamas žemės ūkio paslaugas. Gauto priedo Ūkininkas į biudžetą neturi mokėti, tačiau neturi teisės įsigytų prekių ir paslaugų pirkimo (importo) PVM traukti į PVM atskaitą.

Pavyzdys

Ūkininkas, įsiregistravęs į Registrą, žemės ūkio bendrovei patiekė 10 tonų kviečių po 300 eurų už toną. Ūkininko gautinas atlygis (be kompensacinio priedo) yra 3 000 eurų (10 x 300), nuo kurio turi būti apskaičiuotas 6 proc., t. y. 180 eurų $[(3\,000 \times 6 \text{ proc.}) / 100]$, kompensacinis priedas. Tokiu atveju Ūkininko gautas atlygis su kompensaciniu priedu sudarys 3 180 eurų.

Prekių ir paslaugų, susijusių su žemės ūkio produkcijos gamyba (trąšų, degalų, elektros ir pan.), pirkimo PVM Ūkininkas negali traukti į PVM atskaitą.

3. Kompensacinio priedo dydis privalo būti nurodytas apskaitos dokumentuose, kuriais įforminamas žemės ūkio produkcijos tiekimas ir (arba) paslaugų teikimas. Kompensacinio priedo suma įtraukiama į žemės ūkio produkcijos ir (arba) paslaugų pirkėjo PVM mokėtojo PVM atskaitą bendra šiame Įstatyme nustatyta tvarka kaip ir kitas pirkimo PVM.

Komentaras

1. Kompensacinio 6 proc. priedo dydis (tarifas, suma) privalo būti nurodytas žemės ūkio produkcijos (paslaugų) tiekimo faktą įforminančioje PVM sąskaitoje faktūroje ar kitame apskaitos dokumente.

2. Be to, PVM mokėtojas įsigytos žemės ūkio produkcijos ir gautų žemės ūkio paslaugų apskaitos dokumentuose nurodytą kompensacinio priedo sumą nustatyta tvarka turi teisę įtraukti į PVM atskaitą.

4. Ūkininko, kuriam taikoma kompensacinio PVM tarifo schema, žemės ūkio produkcijos tiekimas Lietuvos Respublikos PVM mokėtojams įforminamas šio Įstatymo 79 straipsnio 9 dalyje nustatyta tvarka. Žemės ūkio produkcijos tiekimas kitiems asmenims bei žemės ūkio paslaugų teikimas įforminamas laisvos formos apskaitos dokumentu. Šį dokumentą išrašo pirkėjas, jeigu jis yra Lietuvos Respublikos PVM mokėtojas, arba pats ūkininkas - kitais atvejais. Šiame apskaitos dokumente privalo būti nurodyti visi pagal buhalterinę apskaitą reglamentuojančius teisės aktus privalomi rekvizitai ir papildomi rekvizitai, kurių sąrašą nustato centrinis mokesčio administratorius.

Komentaras

1. Ūkininko žemės ūkio produkcijos tiekimas turi būti įforminamas:

1.1. PVM sąskaitas faktūra, kai žemės ūkio produkcijos pirkėjas yra Lietuvoje registruotas PVM mokėtojas.

1.2. laisvos formos produkcijos pardavimo dokumentu, kai žemės ūkio produkcijos pirkėjas yra:

- Lietuvos apmokestinamasis asmuo, ne PVM mokėtojas,
- kitos ES valstybės narės arba trečiosios valstybės (pvz., Norvegijos, Kanados) apmokestinamasis asmuo (PVM mokėtojas ar ne PVM mokėtojas);
- kitos ES valstybės narės PVM mokėtoju įregistruotas juridinis asmuo, kuris nėra apmokestinamasis asmuo.

2. Kai žemės ūkio produkciją iš Ūkininko įsigyja Lietuvos Respublikos PVM mokėtojas, tai žemės ūkio produkcijos PVM sąskaitą faktūrą turi išrašyti pirkėjas, PVM mokėtojas (plačiau apie tai skaityti 79 straipsnio 9 dalies komentarą).

3. Kai žemės ūkio produkciją iš Ūkininko įsigyja Lietuvos apmokestinamasis asmuo, ne PVM mokėtojas, kitos ES valstybės narės arba trečiosios valstybės (pvz., Norvegijos, Kanados) apmokestinamasis asmuo, kitos ES valstybės narės PVM mokėtoju įregistruotas juridinis asmuo, kuris nėra apmokestinamasis asmuo, tai laisvos formos apskaitos dokumentą turi išrašyti pats Ūkininkas.

4. Ūkininko žemės ūkio paslaugų teikimas turi būti įforminamas laisvos formos apskaitos dokumentu, nepriklausomai nuo to, ar žemės ūkio paslaugos teikiamos:

- Lietuvos Respublikos PVM mokėtojui, Lietuvos apmokestinamajam asmeniui, ne PVM mokėtojui,
- kitos ES valstybės narės ar trečiosios valstybės apmokestinamajam asmeniui (PVM mokėtojui ir ne PVM mokėtojui),
- ES valstybės narės PVM mokėtoju įregistruotam juridiniam asmeniui, kuris nėra apmokestinamasis asmuo.

5. Kai žemės ūkio paslaugas įsigyja Lietuvos Respublikos PVM mokėtojas, tai žemės ūkio paslaugų laisvos formos dokumentą turi išrašyti pirkėjas, PVM mokėtojas.

6. Kai žemės ūkio paslaugas įsigyja Lietuvos apmokestinamasis asmuo, ne PVM mokėtojas, kitos ES valstybės narės ar trečiosios valstybės apmokestinamasis asmuo (PVM mokėtojas ir ne PVM mokėtojas), ES valstybės narės PVM mokėtoju įregistruotas juridinis asmuo, kuris nėra apmokestinamasis asmuo, laisvos formos dokumentą turi išrašyti Ūkininkas.

7. Laisvos formos apskaitos dokumente privalo būti nurodyti Lietuvos Respublikos finansinės apskaitos įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje nustatyti rekvizitai ir papildomi rekvizitai, kurių sąrašas yra nustatytas VMI prie FM viršininko 2004-04-08 [įsakyme Nr. VA-47](#).

8. Apskaitos dokumentuose, kuriais įforminamas žemės ūkio produkcijos tiekimas ir (arba) paslaugų teikimas privalo būti nurodytas kompensacinio priedo dydis (tarifas ir suma).

5. Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka kompensacinis priedas, pirkėjų sumokėtas ūkininkams, kuriems pagal šį skirsnį taikoma kompensacinio PVM tarifo schema, pirkėjams grąžinamas už:

1) žemės ūkio produkciją, patiektą į kitą valstybę narę PVM mokėtoju esančiam apmokestinamajam asmeniui arba PVM mokėtoju esančiam juridiniam asmeniui, kuris nėra apmokestinamasis asmuo;

Komentaras

1. Kompensacinis priedas už įsigytą žemės ūkio produkciją, pirkėjų sumokėtą Ūkininkams, gražinamas šiems pirkėjams:

1.1. kitos ES valstybės narės PVM mokėtojai įregistruotiems apmokestinamiesiems asmenims, vykdančioms bet kokio pobūdžio ekonominę veiklą;

1.2. kitos ES valstybės narės PVM mokėtojai įsiregistruotiems juridiniams asmenims, kurie nėra apmokestinamieji asmenys (t. y. viešosioms, biudžetinėms įstaigoms ir pan.).

2. Žemės ūkio produkcijos (paslaugų) pirkėjai, norintys susigrąžinti Lietuvos Respublikoje Ūkininkams sumokėtą kompensacinį priedą, ne vėliau kaip iki kitų kalendorinių metų, einančių po tų kalendorinių metų, už kurių atitinkamą laikotarpį norima susigrąžinti PVM, birželio 30 d. turi su prašymu kreiptis į Vilniaus apskrities valstybinę mokesčių inspekciją.

3. Kompensacinio priedo, pirkėjų sumokėto ūkininkams, kuriems taikoma kompensacinio PVM tarifo schema, grąžinimo pirkėjams taisyklės patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2004 m. kovo 31 d. [isakymu Nr. 1K-108](#) (toliau - Kompensacinio priedo grąžinimo taisyklės).

2) žemės ūkio produkciją, kuriai (jei ją tiektų ne ūkininkas, kuriam taikoma kompensacinio PVM tarifo schema) būtų taikomos šio Įstatymo VI skyriaus nuostatos ir kuri tiekama apmokestinamajam asmeniui, įsikūrusiam už Europos Sąjungos teritorijos ribų, jeigu šią produkciją šis apmokestinamasis asmuo naudoja veiklai už šalies teritorijos ribų, kuriai, jeigu ji būtų vykdoma Lietuvoje, tenkantis pirkimo (importo) PVM galėtų būti atskaitomas, ir (arba) veiklai, apmokestinamai taikant 0 procentų PVM tarifą pagal šio Įstatymo VI skyriaus nuostatas, ir (arba) teikiant paslaugas valstybėje narėje, kurioje įsikūręs jų pirkėjas, jeigu šis pirkėjas privalo už šias paslaugas apskaičiuoti ir sumokėti PVM;

Komentaras

1. Kompensacinis priedas, pirkėjų sumokėtas Ūkininkams, gražinamas apmokestinamajam asmeniui, įsikūrusiam už Europos Sąjungos teritorijos ribų, jeigu žemės ūkio produkciją šis apmokestinamasis asmuo naudoja veiklai už šalies teritorijos ribų, kuriai, jeigu ji būtų vykdoma Lietuvoje, tenkantis pirkimo (importo) PVM galėtų būti atskaitomas, ir (arba) veiklai, apmokestinamai taikant 0 proc. PVM tarifą pagal šio Įstatymo VI skyriaus nuostatas ir (arba) teikiant paslaugas valstybėje narėje, kurioje įsikūręs jų pirkėjas, jeigu šis pirkėjas privalo už šias paslaugas apskaičiuoti ir sumokėti PVM. Šiems asmenims kompensacinis priedas gražinamas vadovaujantis Kompensacinio priedo grąžinimo taisyklių nuostatomis.

3) žemės ūkio paslaugas, suteiktas kitos valstybės narės apmokestinamajam asmeniui arba apmokestinamajam asmeniui, įsikūrusiam už Europos Sąjungos teritorijos ribų, jeigu šios paslaugos naudojamos veiklai už šalies teritorijos ribų, kuriai, jeigu ji būtų vykdoma Lietuvoje, tenkantis pirkimo (importo) PVM galėtų būti atskaitomas, ir (arba) veiklai, apmokestinamai taikant 0 procentų PVM tarifą pagal šio Įstatymo VI skyriaus nuostatas, ir (arba) teikiant paslaugas valstybėje narėje, kurioje įsikūręs jų pirkėjas, jeigu šis pirkėjas privalo už šias paslaugas apskaičiuoti ir sumokėti PVM.

Komentaras

1. Kompensacinis priedas už žemės ūkio paslaugas, pirkėjų sumokėtas Ūkininkams gražinamas kitos valstybės narės arba už Europos Sąjungos teritorijos ribų įsikūrusiam apmokestinamajam asmeniui, jeigu šios paslaugos naudojamos veiklai už šalies teritorijos ribų, kuriai, jeigu ji būtų vykdoma Lietuvoje, tenkantis pirkimo (importo) PVM galėtų būti atskaitomas, ir (arba) veiklai, apmokestinamai taikant 0 proc. PVM tarifą pagal šio Įstatymo VI skyriaus nuostatas

ir (arba) teikiant paslaugas valstybėje narėje, kurioje įsikūręs jų pirkėjas, jeigu šis pirkėjas privalo už šias paslaugas apskaičiuoti ir sumokėti PVM. Šiems asmenims kompensacinis priedas grąžinamas vadovaujantis Kompensacinio priedo grąžinimo taisyklių nuostatomis.

6. Šio straipsnio 5 dalies 2 ir 3 punktų nuostatos netaikomos, jeigu valstybėje, kurioje pirkėjas įsikūręs, jam taikomos nuostatos, iš esmės tolygios šio Įstatymo 71 straipsnio 2 dalies nuostatoms.

Komentaras

1. Šio straipsnio 5 dalies 2 ir 3 punktuose nurodyti pirkėjai, norintys susigrąžinti Lietuvos Respublikoje Ūkininkams sumokėtą kompensacinį priedą turi būti pagal savo valstybės teisės aktus įregistruoti (ar kitaip identifikuoti) PVM mokėtojai.